

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Duborg-Samfundet

Flensborg

AARSSKRIFT 1939

Duborg-Samfundet

Flensborg

AARSSKRIFT 1939

FORORD.

Dette Aarsskrift fremkommer i en mørk og tung Tid, en Tid, i hvilken meget af det, som Nordens Folk har troet paa og kæmpet for, er styrtet i Grus.

For tænkende Mennesker med nordisk Tankegang er mange af de vældige Begivenheder, som nu foregaar i Verden, dybt nedslaaende.

Men netop i en saadan Tid, da saa mange nedbrydende Kræfter er i Gang, gælder det — vel mere end nogensinde ellers — om, at hvad der findes af positivt og opbyggende, fortsættes og styrkes.

Med det for Øje har vi fattet Mod til at udsende dette Aarsskrift.

Det er vort Haab, at det — om end det i nogen Grad er præget af Tidens Vanskeligheder — maa kunne tjene Duborgsamfundets Formaal.

Vi udsender det som et Budskab og en Hilsen til vore Medlemmer og Venner og ganske særlig til dem af vore Medlemmer, der er indkaldt til tysk Soldatertjeneste.

Flensborg, i December 1939.

Redaktionsudvalget.

INDHOLDSFORTEGNELSE.

	Side
Lærer <i>Peder Jensen</i> , Duborgskolen: Tro mod Ed og Æt ..	5
Rektor, Dr. phil. <i>Andreas Hanssen</i> , Duborgskolen:	
Tiden og vi	6
Adjunkt, Dr. phil. <i>K. N. Bock</i> , Haderslev:	
Fortidsminder — Nutidsvirke — Fremtidshaab	8
Journalist <i>J. N. Jensen</i> , Flensborg: Jacob Plaetner,	
»Den barmhjertige Broder«	12
Biblioteksassistent <i>Marie Christensen</i> :	
Af »Flensborghus«es Saga	22
Lærer <i>H. P. Eskildsen</i> , Jaruplund: To Billeder	26
Inspektør <i>D. Dirks</i> , Duborgskolen: Lidt om vore gamle	
Handelsveje	29
<i>Else Christiansen</i> , Flensborg: Nordisk Samling i det smaa ..	33
<i>Ingrid Harck</i> , f. <i>Jensen</i> : Nogle Tanker ved Lingiaden	34
<i>Johanne Kjems</i> : En Hilsen fra Norge	35
<i>Hans Ronald Jørgensen</i> : En Hilsen fra Vestfronten	36
<i>Hans Jessen</i> : En Hilsen fra yngste Aargang	37
<i>Franz Wingender</i> : Hilsen fra en Arbejdslejr	39
Rektor, Dr. phil. <i>Andreas Hanssen</i> : Julehilsen	41
»Der blomstrer en By —« Sang tilegnet Duborgskolen og	
dens Lærere, skrevet 1931 af nu afdøde Pastor	
<i>S. Noe-Nygaard</i>	42
<i>Duborgsamfundets Kronik</i> :	
Aarsfest og Generalforsamling	44
Lærerinde Frk. E. Madsens Afsked	45
Dr. <i>Andreas Hanssen</i> — 60 Aar	46
Aarsskriftet m. m.	47
Oplysninger om vore Medlemmer	49
Annoncer	51—56

Tro mod Ed og Æt.

*Slesvigs Sønner, op fra Hjem og Stavn,
Faner kalder, ej til Lyst,
og I gaar, i fremmed Førers Navn,
tro, men tavs til blodig Dyst.*

*Bag ved blændet Rude sidder tyst
Slesvigs Datter, mod i Hu.
Mor, som fostred Sønner ved sit Bryst,
græmmes maa ved Krigens Gru.*

*Atter væder Slesvigs unge Vaar
Jorden med sit dyre Blod.
Atter kræver Krigens onde Kaar
Slægtens sunde Marv og Mod.*

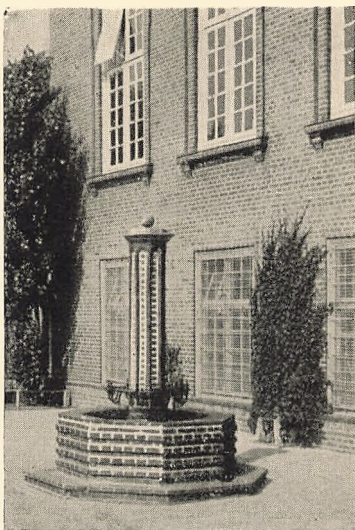
*Slesvig! Tider tunge Saar dig slog,
Saar for Folk af fremmed Rod.
Værges Tro paa Ret og Sandhed dog,
selv for dybe Saar er Bod.*

*Skal end bløde, blegne Slesvigs Børn
fjernt fra Folk og Fædres Stavn,
skal de segne end mod Vislas Ørn,
Hjertet hvisker Danmarks Navn.*

*Slesvigs Sønner af den danske Rod!
I, som elsker Danmarks Flag,
men for et fremmed vover Liv og Blod,
tjener tro og Danmarks Sag.*

P e d e r J e n s e n

Tiden — og vi.

Vel at mærke: ikke »Vi — og Tiden«, men »Tiden — og vi«. Tiden og de Forhold, der virker i den, synes os saa overmægtige, at de allerfleste Mennesker har en Følelse af at være sat hen i en Krog, hvorfra de allernaadigst kan faa Lov til at se til, men i øvrigt ikke har noget at skulle have sagt. Og hvis du alligevel skulde faa i Sinde at løfte din Røst, saa er der en ubestemmelig Skikkelse, et taaget, uformeligt Uhyre, der rejser sig — advarende: Tiden og dens Forhold!

Men hvis man i denne »farlige«, »vanskelige« og »forvirrede« Tid ikke kan faa Lov til at gribe ind, saa er der i hvert Fald noget, ethvert fornuftigt Menneske kan: man kan overveje — man kan tænke over denne mærkelige Tid. Selv om du kun har en lille Krog for dig selv, saa er der Plads nok til at tænke.

Ja — hvad kan det nytte? siger du — og ryster paa Hovedet Nej, det kan godt være, at du ikke kan ændre det mindste ved Forholdene derude, det er sandsynligt. Men du kan maa s k e ændre noget i dig selv, og det kan være, at det just er det, der tiltrænges. Da Handelsforholdene efter den forrige Krig ændrede sig stærkt, gik de Købmænd fallit, der ikke kunde indstille sig efter de nye Forhold. Var det Forholdene — eller var det Købmændene selv, der havde Skylden?

Man maa fremfor alt ikke stirre sig forstenet paa det store, taagede Uhyre, men tænke ved sig selv: Naa, ja, og-saa det vil engang fordampe — og forsvinde for Solen. Og imens har jeg at indrette mig i min Krog paa den fornuftigste Maade,

som det er mig muligt — redet til at tage fat, naar Lejligheden kommer.

»Vend mod den store Oldtidsgrav dit Blik: Hvad blev der vel af hine stolte Dage, af hine Verdensriger, som forgik? Kun Sagnets Duft, ej mér er der tilbage.«

Det er Kaalund, der giver dette Raad. Han fortæller først, hvorledes man tager friske Rosenblade — hundred Pund — og sænker dem ned i et Kar med Vand og lader dem gære dernede. Saa vil der pible lidt Skum frem paa Vandfladen, og i dette Skum er Rosernes Duft gemt: »Af alle dine døde Roser faar du kun en Draabe, kostelig, men liden, een Draabe kun med Duft af evig Vaar — o Menneske, hvad naar du mér i Tiden?«

Det er maaske en vemodig Tanke: at mere kommer der ikke ud deraf. Men der er i hvert Fald Trøst i, at det vil gaa med disse store Taagebanker i vor Tid, som det gik i »hine stolte Dage«. Hvad den fjerne Datids Mennesker rædselsslagne var Vidne til — det sank i »den store Oldtidsgrav«.

Og hvad faar du og jeg saa ud af det? »En enkelt Draabe kun du faar — o Menneske, hvad vil du mér forlange! I Draaben er de døde Rosers Vaar, og svundne Seklers Duft i Sagn og Sange.«

Det er muligt, at der er nogen, der synes, at det er en »stor Tid« vi oplever nu. Jeg synes, at det er en skummel Tid. Men derfor kan det godt være, at der forberedes en »stor Tid«. Og vi har kun at vente paa »de døde Rosers Vaar« — og haabe! Det er som at slaas med en Sygdom, Dag efter Dag. Skulde det nu ikke blive bedre i Morgen? Nej, det blev ikke bedre. Heller ikke næste Dag. Og Dag gaar efter Dag — tilsyneladende uden Bedring. Men Haabet lever. Haabet skal leve! Og saa en Dag er der virkelig lidt Fremgang. Og nu gaar det rask — og en Dag kan man møde Solen med et Smil og tro paa Livets Sundhed og Lykke.

Lad os da aldrig glemme, at enhver Mørketid faar Ende. Solen skinner jo altid — det er kun os, der ikke kan se det.

Duborgskolen, 15. November 1939.

Andreas Hanssen

(Valdemar Sejr giver Jydske Lov.)

(Malet af Lorenz Frølich og ophængt i Retsbygningen i Flensborg).

Fortidsminder — Nutidsvirke — Fremtidshaab.

At have Minder, at virke og have sat sig et Maal, dette er af afgørende Betydning for et Folk, for en Folkedel og for det enkelte Menneske. Uden en harmonisk Samklang mellem disse tre Grundtoner i et Folks og et Menneskes Liv, gives der ingen sund folkelig eller menneskelig Udvikling. Intetsteds viser denne Sandhed sig saa indlysende som der, hvor et nationalt Mindretal, en afsondret Folkedel, paa Fædrenes Jord, strider Dagens Strid med Øjet vendt mod den vejledende og opmuntrende Stjerne. Det er en Sandhed, som vil være en Selvfølgelighed for ethvert Medlem af Duborg-Samfundet og for enhver, der staar indenfor det danske Mindretals Rækker Syd for Skelbækken.

Fortidsminder —; hvor findes der saa mange nationale Minder som i vort Grænseland? Her læser man ikke blot om dem

i en Historiebog, nej, her høres overalt Mindernes tavse og dog saa levende Sprog. Hvad fortæller ikke alene Pladsen, hvorpaa Duborgskolen staar, eller Havnen, hvor fordem Skibe — smykkede med Rigets Korsflag — bragte Rigdom til driftige Borgere, eller den uanselige og dog saa smukke danske Helligaandskirke, der syner saa lille i Sammenligning med de store tyske Kirkebygninger, eller den danske Kirkegaard, hvor Fortiden hvisker mellem Mindehøjens Træer og Stene om vort Folks Historie? Hvem af os lytter ikke til den samme Tale, naar vi fra Duborgbanke vandrer ad vort Folks Smertensvej mod Syd til Grænselandets gamle Hovedstad over Slagmarkers historiske Jord til en By, hvis Historie vidner om en skæbnebestemt Brist i vort Folks Værn, og til en Vold og til Bævtastene, hvis Tale endnu lyder som nordiske Lurtoner? Her findes vort Folks ældgamle Runer, der i Ordets oprindelige Betydning hemmelighedsfuldthviser gammelkendt i enhver Nordbos opladte Øren, enten det er i Form af Bautaens lapidare Tegn, eller gennem Landets ældgamle Navne, der saa klart fortæller enhver Angelbo og Mellemslesviger om Landsbyernes og stedgroede Menneskers Oprindelse. Ja, selv de uddøde Folkemaals plattyske Efterfølger er et ufrivilligt, men meget høilydt Vidne om disse Egenes Fortid.

Bitre Minder — fagre Minder, flest af de første, det er den Lod, Historien har givet os i vore sydligste Grænseegne. Men maa vi gaa i Rette med Skæbnen? Har disse bitre Minder — som al Lidelse — ikke virket lutrende i vor Folkesjæl og bortbrændt nationalt Hovmod og gold Selvgodhed? Lad os takke Forsynet saavel for Mindernes Smerte som for deres livgivende Solstrejf. Var det ikke det, vi dernede mente, naar vi i Skole og ved Fest fuldtonende lovede: »Hver Glans, hver Plet vil jeg bære, som falder paa Danmarks Navn«?

N u t i d s v i r k e —; det er at holde Løftet, det er at gøre sin Pligt som dansk Grænsebo og som Menneske. Det er det Krav, som toner gennem Duborg-Skolens, gennem Grænsebladets og gennem det levende og det skrevne Ords kulturelle Virke og paa Hverdagslivets Arbejdspladser i By og paa Land. Dette

Krav opfyldes, naar enhver af jer gør sit Arbejde jævnt og stille.

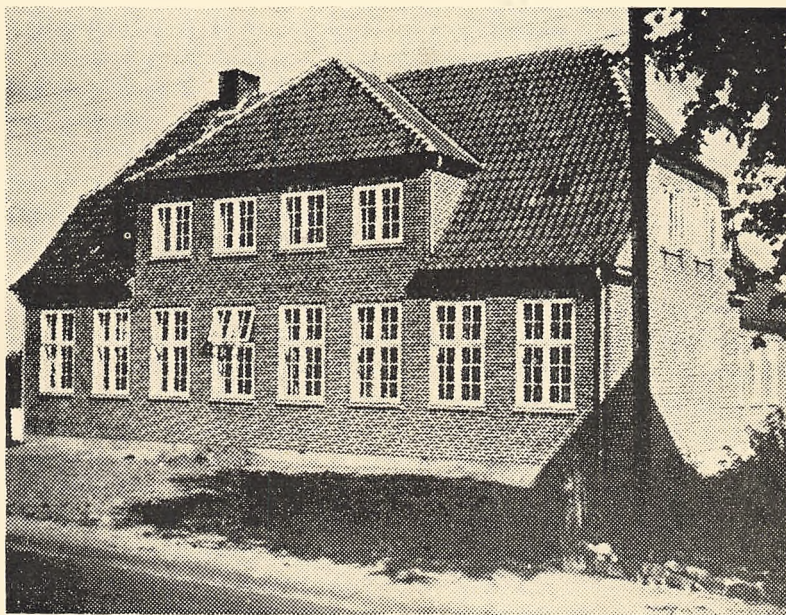
Til os gamle Duborg-Elever og -Lærere, der ikke mere deler Arbejdsvilkaarene med jer dernede, bringer Duborg-Samfundets prægtige Aarsskrifter aarligt Bud om dette stille, trofaste Arbejde. Vi er nu i Etappen, men Etappens Opgave er at styrke de forreste Linier. Dette har altid været en kærkommen Pligt for Duborg-Skolens nordslesvigske Søstre, de fire Gymnasier. Som Arbejdere ved Nordslesvigs ældste Latinskole har Haderslev Katedralskoles Rektor, Lærere og Elever altid med Glæde været med i Arbejdet — ligegyldigt, om det drejede sig om Lærerkollegiets og Elevernes Juleindsamling til Duborg-Skolens Elever, eller om Rektors og de øvrige Læreres Initiativ, der i Samarbejde med de tre andre Statsskoler i Landsdelen — førte til det stolte Resultat: den nye smukke danske Privatskole i Tarup, bygget for Midler, skænket af danske Gymnasielærere fra hele Landet. Derved er der knyttet mange nye Baand mellem jer og os. Gennem Katedralskolens Elevforening og dens Aarbog: »Haderslev-Samfundets Aarsskrift« — minder det ikke om Duborgs Samfundets Aarsskrift? — forsøger vi at gøre endnu flere opmærksomme paa den folkelige Pligt og drage endnu flere ind i Grænselandsarbejdet.

Men I kender jo i disse alvorlige Tider meget tungere Pligter, — Pligter til at tjene den Stat, indenfor hvis Rammer I lever, med Livet som Indsats. Her maa man ikke bruge mange og store Ord, men blot ønske, at I maa faa Kræfter til at gøre jer Pligt; thi saa kan I ogsaa bagefter kræve jer Ret. Vi heroppe i den nordlige Del af Sønderjylland kender jo af Selvoplevelse de Krav, Krigens jernhaarde Lov stiller til Statsborgere, der maa kæmpe for en Sag, der ikke er deres. Et af vore ældre Medlemmer i Haderslev-Samfundet har i gribende Mindeord over 74 faldne Latinskolekammerater — Verdenskrigens Ofre — klart givet Udtryk for den afgørende Forskel mellem dem, der med Begejstring gik i Kampen for deres eget Folk, og den nationalt anderledes vendte Ungdom, der maatte paatage sig

Statsborgerens største og tungeste Pligt. Gid Duborg-Skolen aldrig maa faa en Mindetavle, der bærer saa mange Navne som vor gamle Latinskoles »Totentafel«!

Fremtidshaabet —; det er jer; vort Folk, hele Norden, ja Menneskeheden, har derfor ikke Raad til at miste jer; thi I skal være blandt dem, der efter dette Ragnarok vil være selvskrevne til at gaa blandt de forreste i det fællesmenneskelige Forsoningsarbejde. I, der kender Frontens Pligt — baade i overført og i bogstavelig Forstand — vil netop være egnede til at bygge Bro mellem Folkene og til at saa Folkeforstaaelsens kostbare Sæd. I er jo en Del af Norden, et dansk Mindretal ved en fredlagt Grænse. I og vi allesammen i det neutrale, fredselskende Norden maa være med til at lade »Lyset fra Norden« straaile ud over vort søndrede, lidende Europa.

Karl N. Bock.

Tarup danske Skole .

Jacob Plaetner.

»Den barmhjertige Broder«.

»Ja, Landet er lidet, fra Hav
til Fjord
er der næppe en halv Dags
Fart,
for den, som maalte det
Skridt for Skridt,
blev det stort og dyrebart.«

Saaledes indledes Sangen
om Sydslesvig, og Billedet
er tegnet rigtigt; Afstandene
er smaa, vor Hjemstavn er
kun en lille Landsdel. Men
sandt er det tillige, at for
den, som saa rigtigt paa Lan-
det, blev det stort og dyre-
bart. Værdien er heldigvis
ikke afhængig af Størrelsen.
Hver Dansker, der ser paa
Sydslesvig med opladt Sind
og vaagne Øjne, vil ogsaa

snart finde det, som gør det værdifuldt. Her ligger dansk Folke-
skæbne gemt; for den, der lægger Øret til, gælder, at Aartusind to-
ner op i Graad og Sang og bringer med sig Bud om denne Skæbne.
I al denne Tid og mere endnu, delte Landet blide og ublide
Kaar med hele det danske Folk, og tit blev det Traade af en egen
Art, som her blev tvundet. I Sangen om Sydslesvig peges der
paa dette, naar den slutter:

var Landet end lidet,
dets Skæbne blev stor,
gav Genlyd fra Bælter og Sund;
dets Tro blev vor Prøve,
dets Nød blev vort Fald,
dets Haab bliver Sang i vor Mund.

Ja, Landet blev stort
gennem Landsmænds Tro,
blev dyrt gennem tabte Slag,
blev Danmarks Skæbne
og dansk Symbol
gennem Nat og den dæmrende Dag.

Det var alt det, der falder ind under Folkets Liv og Kamp, Arbejde og Indsats, Slægternes Tanker og Handlen til Søgn og Hellig, i Trængsels Aar og under blidere Bør, der formede Landets og Folkets Skæbne. Ind i den er spundet alt det, der hændte i de store Skæbnestunder hernede, lige fra den Gang Runer blev ristet og til vor egen Tid med stærke Dønninger ved Fjord og Sli. Mens Skæbnens Traade blev tvundet, formede de Værdier sig, der blev til Slægtens Arvesølv, det, som skal gaa i Arv fra Ætled til Ætled.

Mange, der efter 1920 er kommet herved nord fra, og som har dvælet paa de forskellige Steder, er blevet dybt grebne. Livet, som det rørte sig, fyldte dem med Glæde, Historien som den talte til dem fra Volde og Kirkehvelvinger, fra Runestene og sunkne Grave, har vakt til dyb Eftertanke, og imens fik gamle Toner ny Klang. Om Flensborg hedder det:

Flensborg, Dansker-Folkets gamle,
tit omstridte Grænsestad!
Hver engang dit Navn jeg nævner,
banker Hjertet i mig glad:
du har set vort Folk i Trængsel,
du har Sejrens Sødme smagt;
men i Sorgen som i Glæden
var med Troskab du i Pagt.

Skønnere Hyldest kan en By vel ikke ønske sig, end at det kan siges om dens Indbyggere, at de i Livets Op og Ned var trofaste. En saadan Befolkning er af det bedste Tømmer, og mangt et Navn er da ogsaa bevaret for kommende Tider. Vi standser ved et af dem.

En lille, mager Mand kommer gaaende hen ad Gaden, han er meget beskedent klædt, og hans Filthat er ikke af nyeste Mode.

Men han maa være en kendt Mand i Byen; thi mange Mennesker hilser ham, og af og til standser han og faar sig en Passiar med en og anden. Hvem er han?

Manden er Jakob Plaetner, en Type paa den gode Borger; thi Byens og dens Indbygges Vel ligger ham altid paa Sinde, og han er godgørende som faa.

Det er Flensborgs Forfatterinde, Gustav Johannsens Datter, Fru Martha Ottosen, der i sin Bog »Danmarks Grænsevagt mod Syd« indleder et Afsnit om Jakob Plaetner paa denne enkle og smukke Maade.

Der er andre, der har skrevet kortere eller længere Afhandlinger om denne Mand, og der er skrevet kønne Digte om ham: »Til ham, som begrov vore døde« kalder H. Rasmussen et Digt om ham, mens Valdemar Rørdam har skrevet under Overskriften »Den barmhjertige Broder«, et Navn, andre dog forlængst havde givet ham.

I Dansk Kirke hænger en smuk Sølvkrans. Den blev sendt til Plaetners Kiste fra Aarhus; fattige som rige i Byen havde givet Bidrag til den.

Vi møder ogsaa Plaetners Navn paa anden Vis. Vi kan tænke paa Plaetners Asyl i Riddergade og Plaetners Stiftelse i Møllegade. De vidner om, at han var en menneskekærlig Mand; de gamle og svage burde hjælpes.

Paa den gamle Kirkegaard, saa at sige ved Foden af den store Soldatergrav, Danmarks største, finder vi Jakob Plaetners Hvilested. Vi læser hans Navn og at han var Ridder af Danebroge. Indskriften, der er paa Tysk, er velvalgt: »Den Bedrängten ein Trost, den Armen eine Stütze«. (En Trøst for de kummerfulde, en Støtte for de fattige).

Vi ser, at man i Flensborg slet ikke kommer uden om Jakob Plaetners Navn. Det kan føjes til, at hans Minde er frisk mellem det levende Slægtled; hans Navn nævnes og værnes. Det stadfæstes saaledes, at godt Navn lever længe.

Et Folk ærer sig selv, om det værner om sine gode Minder. Vi har ikke Raad til at miste noget af Arvesølvet og gør derfor vel i at være tro mod det, vi fik i stærk og dansk Overlevering, tro mod de Navne, som favnes af vort Hjemlands Navn.

Jakob Plaetners Far stammede fra prøjsisk Sachsen. Paa sine Vandringer i de unge Aar var han altsaa naaet til Flensborg, og det var ikke Byen alene, der holdt ham fast. Men det gik ham som saa mange andre, der kom inden for Danmarks Grænser, han blev grebet og bundet af de frie danske Kaar. Det varede ikke saa længe, inden han havde fundet sig et nyt Hjemland, til hvis Børn han regnede sig. Han kunde gøre dette, saa meget mere som han tillige havde vundet sig en af Landets Døtre. Hans Hustru var født i Tønder. Sammen byggede de et dansk Hjem, selv om Sproget naturligt nok var Plattysk. I dette Hjem fødtes Jakob Plaetner den 20. April 1823. Han nød her en god Barndomstid. Han var en velbegavet Dreng, men Skolen gav ham ikke det, den burde have givet. Der blev saaledes kun givet een Time Danskundervisning om Ugen i den øverste Klasse.

Hvor stærkt man levede med i Danmarks Forhold, og hvor dybt Faderen følte for sit nye Hjemland, skønnes af, at han fik et Slagtilfælde, da Budskabet kom, at Slesvig-Holstenerne gik ud i aaben Kamp mod Danmark.

Jakob Plaetner var efter endt Skoletid gaaet i Snedkerlære, men brød af for at lære Faderens Haandværk. I en Ejendom i Nørregade, hvor der i Dag findes en stor dansk Forretning, havde Faderen oparbejdet et betydeligt Garveri og en Læderhandel. Dette overtog Jakob Plaetner sammen med en Broder ved Faderens Død i 1853. Hjemmets Overlevering blev værnet og ført videre, og det skønt Jakob Plaetner aldrig selv stiftede Familie. Der var særlige Fester og Gilder ved Højtider, som havde faaet Hævd, dette gjaldt navnlig et aarligt Pøsegilde, alt dette blev bevaret, saa der gik Ry af det.

Aarene mellem de to slesvigske Krige skred hen uden større Begivenheder i Jakob Plaetners Liv. Og dog vandt han i de Aar en saa betydelig Anseelse i sin By, at han blev kendt af alle under Navnet Onkel Jakob. At lindre andres Nød var ham en Trang, og det betød Lykke for ham. Han kunde hjælpe, for han var en velstaaende Mand. Jævn og ligefrem, som han var, kunde han færdes mellem alle, og han glædede sig, naar han kunde bringe Hjælp, hvor den var tiltrængt, og Solskin, hvor Mørket truede. Han mødte med et frejdigt Sind og et godt Humør. Alt dette voldte naturligt

nok, at han var afholdt og det baade af Byens danske og Byens tyske Befolkning. Selv var han en varmhjertet dansk Mand.

Gustav Johannsen, der var Plaetners nære Ven, har tegnet følgende Billede af ham: »At hjælpe de svage, de lidende og syge Medmennesker, det var hans Hjertenslyst, dertil dreves han af en indre Trang, og dertil havde han altid Tid og Raad. Bramfri og i Stilhed udførte han denne store Gerning.

Hvor der var Sorg og Nød, mødte den i sit ydre saa ubetydelige Mand. Stille og ubemærket nærmede han sig, og pludselig dukkede han op, altid med et indtagende og tillidvækkende Smil om den Mund, der kun talte fortrøstningsfulde og opmuntrende Ord til de trængende. Her gav han et trofast Haandtryk, der talte han trøstende og opmuntrende Ord. Her var det en Blomst, og der var det Brød eller Klæder, som ubemærket slap ind ad Døren, gennem hvilken han allerede igen var forsvundet, inden Modtageren havde faaet Tid til at takke ham. Her sendte han en Læge, og der betalte han Lægemidlerne, og atter et tredje Sted fandt man efter hans Besøg den Pengesum, hvortil der netop trængtes saa haardt i Øjeblikket. Men var saa Sygdommen vejet for Sundheden, Nøden for bedre Kaar, Sorgen for lykkeligere Dage, saa saas den barmhjertige Broder ikke mere, saa holdt han sig tilbage; thi han vilde ikke have Tak.«

Tiden gik, og Aaret 1864 oprandt. Krigen var paa Tale. For Plaetner med det bløde Hjerte for menneskelig Nød, var Tanken om Krig med alle dens Rædsler uudholdelig. Han værgede sig mod den Tanke og mente ikke, at Folk kunde indlade sig paa noget saadant og allermindst midt om Vinteren, hvor de saarede maatte ligge i Sneen og fryse ihjel. Da Krigen saa alligevel kom, kendtes det, at Plaetners Medlidenhed med den menneskelige Nød var dyb Alvor for ham. Han satte al sin Evne og alt sit Eje ind for at komme de nødlidende til Hjælp.

Den 6. Februar stod Kampen ved Sankelmark. Næste Dag besatte Fjenden Flensborg. De fleste i Byen var lamslaaede efter al den Nervespænding og efter gennemvaaede Nætter. Jakob Plaetner saa bort fra sig selv, han tænkte paa de saarede og døde, der nu i denne haarde Vinter laa derude i Sneen. Klokkeren 7 næste Morgen drog han med Vogne og Mandskab til Valpladsen.

Midt blandt tætte Fjendeskarer
drog en Mand fra Flensborg ud
for at hente dem, hvis Sjæle
havde efter ham haft Bud;
stille vandred han paa Valen
Mod i Hu, skønt festlig stemt,
spejdende hans Øje søgte,
ingen falden Mand blev glemt.

Det er som Regel Eneren, der øver den Bedrift, der bliver staaende i Historien. Saaledes ogsaa her. I al Forvirring levede Plaetner for den Tanke, der fyldte ham. Han var sig selv, afklaret og helstøbt. Vanskelighederne, der kunde synes overvældende, skræmte ham ikke, han var Mand nok til at følge den Vej, hans egen Samvittighed bød ham at gaa. Han gjorde det uden Menneskefrygt, som noget selvfølgeligt.

Han naaede da ogsaa frem til Sankelmark og fik Lov af den kommanderende østerrigske Officer til at opsamle de døde, men med Paalæg om at tage de faldne Østerrigere med. Han gjorde det ogsaa, lagde dem øverst paa Vognen, saa deres graa Kapper var synlige. Det gjorde det lettere for ham at komme frem.

Ligrøverne havde alt færdedes over Valen; ikke en af de faldne havde beholdt sine Støvler. Det var en tung Gerning at tage sig af disse halv nøgne og blodige Legemer. Enkelte var helt afklædte, saaledes en Løjtnant Lund, hvis Lig blev fotograferet, gengivet i Aviserne og genkendt af hans Slægt. Plaetner kom med sin uforstyrrelige Ro godt ud af det med Østerrigerne. Han købte Ligrøverne bort med Cigarer, som han havde været saa forsynlig at medtage en god Portion af. Ved Aftentide naaede han Flensborg med 60 døde. Paa Flensborg Kirkegaard sørgede Plaetner for Begravelsen. Han købte Kister, noterede alt ned om den enkelte, og sendte sine Meddelelser til de efterladte. Paa Gravene satte han Trækors, og han tog Vare paa disse Grave, saa længe han levede.

Snart blev Flensborg By til et stort Lazaret, og Plaetner tog sig nu i lange Tider af saarede Soldater. Han kunde trøste og glæde som ingen anden, og han sørgede for dem, som var de hans Børn. Han havde saa ualmindelig bløde Hænder og kunde paa en egen

Maade tage paa de syge og saarede. Han kunde tale til dem, saa det virkede beroligende og mildnende. Naar han kom, saa forvandlede Taaren til Smil. Han sørgede ogsaa for den Mad, de syge trængte til. Plaetner skrev Breve eller læste Breve for dem, der maatte have Hjælp. Paa den Maade kunde han ikke alene sætte sig ind i de saaredes Tanker, men ogsaa tit følge dem, der gik derhjemme. Ofte sendte han Rejsepenge til Soldaternes Hustruer, saa de kunde komme paa Besøg.

Krigen gik til Ende; men en Del af de saarede maatte blive liggende lang Tid efter. Julen nærmede sig. Plaetner henvendte sig til den prøjsiske Overstabslæge og bad om Lov til at fejre Juleaften med de saarede.

— »Det er der allerede sørget for«, var Lægens korte Svar.

Han fik dog Lov til at fejre en anden Aften, naar han ogsaa vilde tage de tyske saarede med.

Fra tysk Side var man kommet let over Julens Forberedelser. Da Plaetner saa ind til de syge Juleaften, var de forlængst i Seng og Stemningen var ikke julelig.

Naa, han fik dog Isen brudt og Samtalen saa smaat i Gang. Skal I da ikke have eders Tærter spist, spurgte han. Han havde opdaget, de stod urørte — Nej, de skulde ikke have noget, Tærterne var forsynet med tyske Indskrifter, som næppe var til Opmunt-ring. Plaetner læste og smilte ved det. Der var Indskrifter som »Gud med eder«. Han trøstede dem derfor med, at disse Ord kunde de roligt synke sammen med Kagerne.

Saa maatte de syge da i Tøjet, de af dem, der kunde komme op og Plaetner talte med dem om Julen og Hjemmet, men endte med at sige, at den Aften maatte laves om 8 Dage senere. »Og hvad skal vi saa have at spise?«

— Intet Svar. — Naa, sig det saa! Hviskende kom det: Gaasesteg!

— Naa, ja det kunde I vel lide — og Risengrød lod det nu lidt frejdigere — ja, og maaske Æbleskiver desuden? — Nu faar vi da se, og saa forsvandt Plaetner.

Nytaarsaften var der stor Fest i Lazarettet. I Plaetners Hjem var der stegt 8 Gæs, kogt Grød og bagt Æbleskiver til de 40

Venner og Modstandere, som de nu laa sammen her. Damerne havde hjulpet Plæctner. Et stort Juletræ var pyntet og tændt, og der var baade Gaver og en Juleskilling til hver især. Det blev en Juleaften, som Deltagerne næppe glemte.

De saarede danske Soldater vilde gerne vise deres Taknemmelighed mod Plæctner og fandt en Lejlighed dertil. Den 20 April 1865, paa Plæctners Fødselsdag, overrakte de ham et Sølvbæger, som foruden hans Navn bar følgende Vers:

De kom til os i Sorgens Tid,
Dem vil vi aldrig glemme,
og altid De opmuntred' os,
Gud vil Dem derfor lønne.

I August Maaned blev de sidste fire saarede overført til København. Mange danske Flensborgere gav de danske Krigere et hjerteligt Farvel og en Tak med paa Rejsen. Men Plæctner fulgte selv med, han slap dem ikke, før han vidste, de var i de bedste Hænder. Soldaterne glemte aldrig Jakob Plæctner. Der var knyttet Venskabsbaand mellem ham og de mange spredte Hjem rundt i Danmark. Han slap dem ikke heller; mange hjalp han med at komme i Gang med et Arbejde. Adskillige af hans Soldatervenner skrev til ham, saa længe de levede. I flere Hjem var der en lille Dreng, der bar Jakob Plæctners Navn, et Vidnesbyrd om Trofasthed og Hengivenhed.

Hjemstavnens Ulykke i 1864 gik Plæctner nær til Hjerte. Fra da af talte han Dansk; Hjerte og Tunge skulde følges ad. Han slap aldrig Haabet om Genforeningen med Moderlandet. Holdt han end ikke af at optræde offentligt, maatte han dog nu og da følge, naar der blev kaldt ad ham. I September 1866 var han saaledes en af de 47 danske Sønderjyder, der med N. Ahlmann i Spidsen takkede Kong Vilhelm i Berlin, fordi der i Fredsvilkaarene fra Nicolsburg var optaget Bestemmelsen om Nord-slesvigs Genforening med Danmark efter en fri Folkeafstemning. — Da Prinsesse Dagmar skulde rejse til Rusland, var Plæctner med blandt dem, der for Sønderjylland bragte hende Lykonskning og Brudegave. Da Kronprins Frederik (den senere Fr. 8) hjemførte sin Gemalinde fra Sverige, var han ligeledes

med til at overbringe Lykønskninger og Brudegave. Endnu Dagen før sin Død underskrev han et Opraab om at genvælge Gustav Johannsen til Rigsdagsmand.

Plaetner vedblev at være den venlige, godgørende og trofaste danske Mand. De gamle Mænd og Koner i hans Stiftelser elskede ham, og han besøgte dem næsten hver Dag. Han havde altid et venligt Ord til dem, og han forstod at sætte dem i godt Humør.

Udfaldet af den fransk-tyske Krig var en Skuffelse for Plaetner. Til en af sine Venner skrev han: Jeg troede bestemt, at Klokken var lige ved at slaa 12, men saa kom jeg til at se rigtigt efter paa Uret, og saa var det kun tre Kvarter; men vi kan vente.

Plaetner naaede de syv Gange ti Aar, saa brast hans Livstraad. I Forsommeren 1893 deltog han i en Udflugt til Aarhus. I Dage derefter gæstede han nogle af sine Plejebørn i Nørrejylland. Efter Hjemkomsten blev han alvorlig syg, og den 10 Juni sov han ind. Seks Dage efter blev han stedt til Hvile paa den Kirkegaard, hvor han saa trofast havde værnet og plejet de faldnes Grave. Det kan ogsaa gælde om ham, hvad der er sunget om de faldne, at de ligger og lytter i Jorden dernede, lytter til hvert Fodtrin, og lytter, om paa Landsmaal en Læbe vil bede.

Det kendtes, at det var en Danemand, der blev fulgt til Hvile Langvejs fra kom Folk for at give Følge, nu da den »barmhjerlige« Broder havde endt sin travle Dag. Danske og Tyske fyldte Rækkerne. Fra nær og fjern, fra rige og fattige var der sendt Blomster til hans Baare, der tolkede vort Folks Følelser og var Udtryk for en Tak fra de mange.

De ædles Æt dør aldrig ud! Det er vor Forvisning. Jakob Plaetner var Fredens Mand og røgtede en Kærlighedsgerning. Han hørte til de ædles Æt, derfor skal hans Minde leve ud over Død og Grav og vedblivende nære den Troskab, der er stærk til at bære vor danske Æt.

Thi et Folk, som slige Helte og slig
Kærlighed har set,
det har Livskraft i sit Hjerte, hvad der
end af Vold er sket;

om end meget tungt os knuger,
Danmarks Folk kan aldrig dø:
under Vinternattens Kulde
spirer Livets stærke Frø.

Hil den Mand, som gav de tapre Lejet
her i viet Jord!

Han skal leve i vort Hjerte
og i Sangens stærke Ord;

Ryet skal til sene Tider
bære ham i kærlig Favn

og for vore Sønner nævne
Jakob Plaetners ædle Navn.

J. N. Jensen.

Mindesten paa den gamle Kirkegaard i Flensborg.

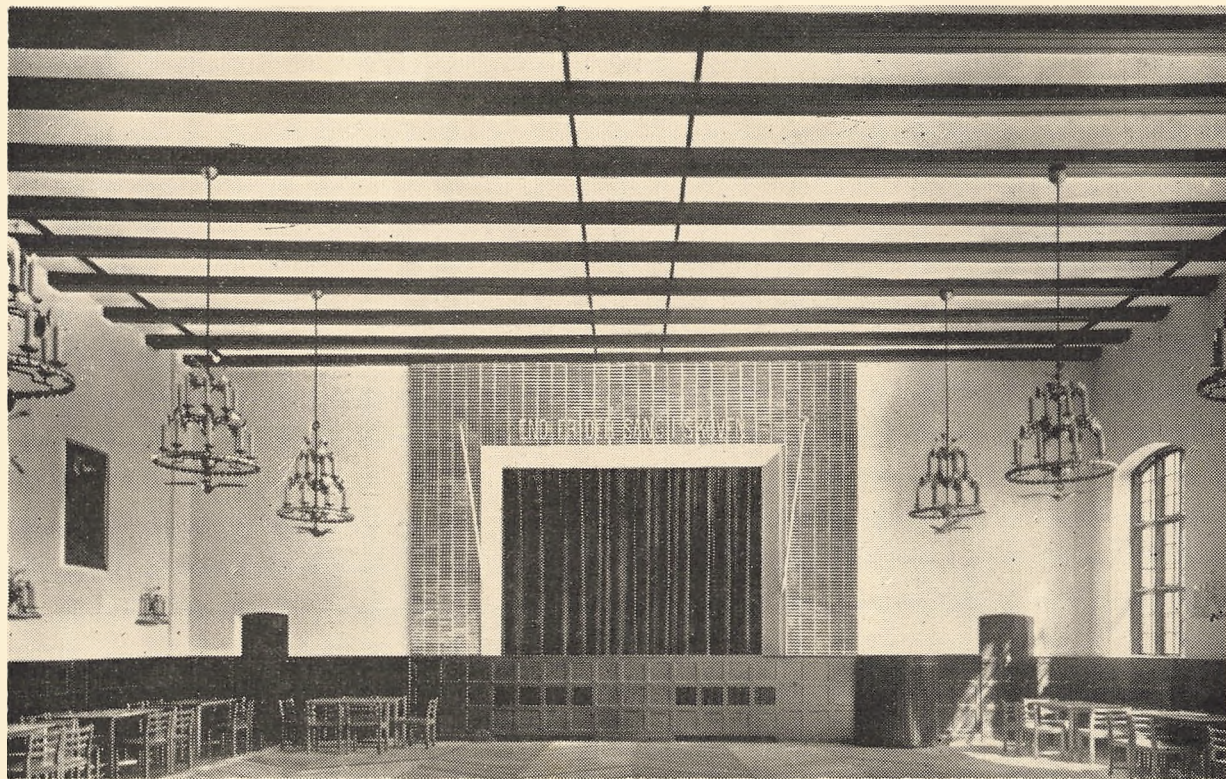
Af „Flensborghus“es Saga.

I kender den alle, den gamle Bygning i Nørregade! Som Born mødtes vi paa Børnelæsesalen, senere til Møder og Fester eller inde paa Biblioteket. De fleste ved, at Huset blev bygget af Sten fra Dronning Margrethes Slot »Duborg«; men ikke alle kender Husets Historie. Derfor vil jeg, der har mit daglige Arbejde derinde, fortælle lidt derom.

Det sker af og til at Døren til Biblioteket bliver aabnet af en fremmed, der dog som Regel hurtigt trækker sig tilbage igen. Hans Nysgerrighed er blevet vakt, da han paa Gaden fik Øje paa den ejendommelige Bygning, og det er ikke saa underligt. I Dag staar Huset stort og stolt med sin smukke lyse Façade uden Maling og Puds, og de mange høje Vinduer med deres smaa Ruder gør deres til, at man lægger Mærke til Bygningen. Heldigvis har man gennem Aarene været nænsom over for de to smaa Sandstensrelieffer med Flensborgs Byvaaben og Frederik IV.s Navnetræk over Porten.

Men ikke altid saa Huset saadan ud, det blev restaureret, da Grænseforeningen overtog det. Dets tidligere Skæbne havde væ-

Den store Sal i »Flensborghus«.

ret ret omskiftelig, og det havde selvfølgelig præget dets Udseende.

Omkring Aaret 1722 var Ønsket om et Vaisenhus saa stort hos en Del Flensborgere, at de besluttede at indsende en Ansøgning til Regeringen om Ret til at oprette et Vaisenhus, og endelig den 1. Juni 1723 kom den kongelige Resolution, hvorved Tiladelsen blev givet. Desuden maatte Sten og Træ fra det nedbrudte »Duborg« bruges til Opførelsen af den nye Bygning. I April 1724 blev Grundstenen lagt af Byens Borgmester, Hans Clausen og Raadsforvalter Jes Lorck. Indvielsen fandt Sted den 1. Maj 1725, og en Uge senere flyttede de første Børn ind.

Indtægterne til Opretholdelsen af Vaisenhuset kom mange Steder fra. De Arbejder, Børnene selv lavede, gav en Del Penge. Vaisenhuset solgte Salmebøger og Katekismer og havde en Kran, som gav godt Udbytte. En hel Del kom fra Klingpungen i Kirkerne, men største Delen kom dog fra frivillige Bidrag, særlig fra den kongelige Familie.

Men Huset var stort, alt for stort til at man havde Brug for det hele til Børnene, selv om de omsider var blevet 50. Man flyttede saa Byens Tugthusefanger derind, men blev ret hurtigt klar over, at Tugthus og Vaisenhus ikke kunde være under samme Tag, saa Børnene blev anbragt hos velhavende Borgere. Der fremkom da Ønske om at indrette en Industriskole i Bygningen.

Omsider var der kun 7 Fanger tilbage; men Ønsket om Oprettelsen af en Industriskole kunde ikke gennemføres. I 1816 nød ca. 35 Personer, mest aandsvage, frit Ophold og Forplejning i Tugthusets saakaldte »Industri- og Tvangsarbejdsanstalt«. Saa-dan gik det ene Aar med det andet. I 1861 blev der udenfor Byen bygget en Arbejds- og Fattiggaard, saa den store Bygning blev nu rømmet helt og langt om længe udlejet til den prøjsiske Militærforvaltning, der brugte den som Kaserne, men da saa de nye Kaserne paa Duborg var færdige, blev Huset solgt til private, og over Porten stod nu med store Bogstaver »Nordischer Hof«.

»Nordischer Hof« var Hotel, og i Stuen var der indrettet Restauration. Indtil nu havde Façaden været bevaret, men saa blev der smurt Puds paa hele Stueetagen, og Vinduernes smaa

Ruder blev erstattet med store. Alt ialt forandredes den gamle, smukke Bygning til noget rædselsfuldt.

Saa kom Tiden omkring Genforeningen, hvor Danskerne i Flensborg savnede Mødelokaler. Ganske vist havde Borgerforeningen villigt lukket sine Døre op; men det kneb med Pladsen. Saa overtog »Grænseforeningen« »Nordischer Hof«, og nu fik den Navnet »Flensborghus«.

Her var Plads til smaa og store Møder; men Huset trængte haardt til en grundig Restavrering, som blev gennemført under Ledelse af Arkitekt Aage Lønborg-Jensen, der fik Ære af sit Arbejde. Flensborghus blev til den gamle smukke Bygning, som vi kender den. Der blev foruden Mødelokaler og Restauration gjort Plads til Generalsekretariatet og Biblioteket. Flensborghus Bogsamling blev smuk med sin ejendommelige Læsesal og det store Udlaan.

Og nu i Aar er den store Sal blevet grundig restavreret, den trængte haardt dertil, men netop derfor er vi taknemlige for, at den nu er blevet saa smuk med sit Bjælkeloft og de lyse Vægge.

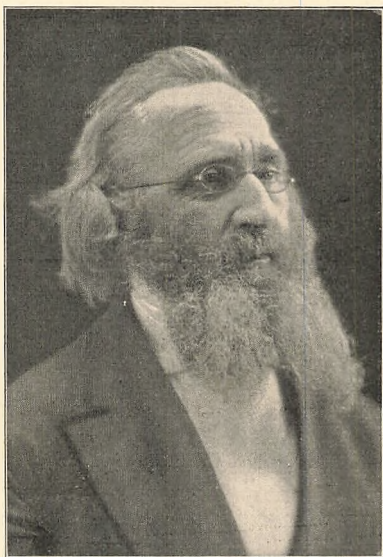
Til Slut en Hilsen til jer alle, særlig Aarg. 32 og til dem, der er indkaldt til Tjeneste i den tyske Hær.

Marie Christensen.

Læsesalen i »Flensborghus«.

To Billeder.

I vor Skolestue hænger to Billeder paa Væggen imod Syd. Det ene er kendt af næsten alle, der ser det. Det forestiller de sønderjyske Piger: Valborg og Helga Tofte. I Aar er det netop 60 Aar, siden Billedet blev fremstillet, og begge de to unge Piger boede dengang paa Aagaard i Oversø Sogn.

Derfor er det naturligt, at Billedet af deres Fader: Hans Mikkelsen Tofte hænger oven over. For 50 Aar siden rejste han, mærket af Modgang og personlige Sorger, tilbage til Danmark.

Meget havde han mistet, men Haabet om, at Landet mellem Kongeaa og Ejder vilde opleve lykkelige Tider under dansk Styre igen, mistede han aldrig. Dette er kun et flygtigt Blik tilbage over hans Liv og den bevægede Tid, han levede i.

Hans Mikkelsen Tofte blev født i Tirslund den 13. December 1825. Allerede tidligt ønskede han at blive Lærer og naaede dette Maal 1846. Den første Ansættelse fik han som Andenlærer i Skærbæk. Kort efter brød Oprøret ud, og Skolegangen blev uregelmæssig i den følgende Tid. I Januar 1849 indtraf en Begivenhed, der viden om satte Sindene i Bevægelse. Det var »Slaget« ved Brøns. Mindestenen ved Landevejen bærer Indskriften: »Ej Minde om en Glimredag — kun om et trofast Hjertelag.« Disse Ord kan vel siges om mangen en Daad, der ogsaa i Dag øves i andre Egne. Efter at Oprøret heldigt var slaaet ned, og det atter tegnede til at blive lysere Tider, kom ogsaa en lykkelig Tid for Tofte som Lærer ved den danske Borgerskole i Flensborg. Alt stod i Fremgangens Tegn. Skolens Elevtal vok-

Oversø Kirke.

sede Aar for Aar fra 60 til 532. Som Degn ved Helligaandskirken mærkede han ogsaa der Menighedens Vækst. Men efter godt en halv Snes Aars travl Virksomhed formørkedes Himlen atter af Krigsskyer. Krigen i 1864 forandrede Toftes Livsbane fuldstændig. Under Krigen færdedes han blandt de syge og særede Soldater paa Lazaretterne. Han hjalp dem, hvor han kunde og var til Trøst og Glæde for mange. Skolen blev et Par Aar efter Krigens Afslutning fortsat med Tofte som Leder. Da han for at undgaa at aflægge Ed til den prøjsiske Konge søgte sin Afsked med Pension, blev han 1867 afskediget uden Pension.

De trange Kaar, Familien nu levede i, forbedredes først efter to Aars Forløb, da Tofte blev Leder af den nyoprettede Landbrugsskole paa Aagaard. Der øvede han gennem 20 Aar en stor Indsats. Talrige Elever fra hele Slesvig besøgte Skolen. Mange Mennesker nød godt af Gæstfriheden der, og Tofte forstod at omgaaes Egnens Befolkning, selv om mange af dem havde skiftet baade Sprog og Sindelag. De sidste Aar formørkedes dog af store personlige Sorger. Han mistede sin Hustru, sin eneste Søn

De sønderjydske Piger

og sin yngste Datter Helga. Da Skolen i 1889 maatte lukke, rejste han over til Fyn, hvor hans Datter Valborg boede. Tofte døde den 3. Januar 1917.

Om han i sine sidste Aar har gæstet Egnen hernede, ved jeg ikke; men hans Datter Valborg besøgte for nogle Aar tilbage Skolen sammen med Adjunkt Frk. Jørgensen. Det var en Oplevelse at høre de to gamle Damer fortælle om Fortid og Nutid i den Landsdel, de begge to omfattede med en Kærlighed, der aldrig slukkedes.

Aagaard var et lille dansk Bolværk imod Stormfloden fra Syd. Det blev overskyttet. Men Mindet og Haabet dukker atter og atter op i Tidens urolige Bølger.

H. P. Eskildsen.

Lidt om vore gamle Handelsveje.

Over tusinde Aar er hængaet, siden vort Fædreland traadte ind i Verdenshistorien. Den Tid, der ligger forud, er indhyllet i Sagnets Dunkelhed. For elleve Hundrede Aar siden havde vort Folk de første Sammenstød med vor sydlige Nabo. Berøringen mellem de to Folkeslag kan ikke have været stor; thi store Skovstrækninger mellem Ejderens og Størens Flodlejer dannede en Stødpude mellem de to Folkeslag. Samkvemmet mellem Danmark og det øvrige Europa foregik ikke over Land, men til Søs uden om de milevide Skovstrækninger ved Landets Sydgrænse, der var fyldt af alskens vilde Dyr og Røverhorder, og gennem hvilke ingen ordentlige Veje førte. Danmark havde sine Stabelstæder i Hedeby eller Slesvig og i Ribe. Hedeby beherskede Handelen paa Østersøen og dens Kyster; men den har ogsaa sammen med Ribe drevet en Del Handel paa Vesterhavet.

Efterhaanden som Urskoven ved Danmarks Sydgrænse blev gennembrudt, tabte Hedeby sin Betydning som Handelsby ved Østersøen. Dens Arvtager blev Lybæk; man har ogsaa Indtryk af, at Valdemar Sejer har begunstiget denne paa Hedeby's Bekostning. Paa hvilket Tidspunkt Ribe har naaet sit Højdepunkt som Handelsstad er vanskeligt at afgøre. De gamle Handelsveje kan spores langt ind i Middelalderen. Markederne flyttedes, og-

Oksevejen.

Fot. N. J. Billum

saa Markedsvarerne var forskellige. For tusinde Aar tilbage i Tiden var det vel nok den tørrede Fisk, der ad disse Veje blev slæbt til Markederne i Hedeby og Rive.

Gennem Riddertiden travede den jyske Hest ad de samme Veje til de samme Markeder, særlig til Ribe, hvorpaa den ad Søvejen førtes op ad Rhinen til Mellemuropa. Da saa Krudtet i det 14. Aarhundrede fandt Anvendelse i Lutidens Hære til Skydevaaben, havde den pansrede Ridder tabt sin Betydning, og dermed dalede baade Efterspørgselen og Prisen paa den jyske Hest. Hestehandelen afløstes derefter af Studehandelen. I det 15., 16. og tildels ogsaa i det 17. Aarhundrede var det Studeopdræt og Studehandel, der bragte vort Land de store Indtægter. Den jyske Stud var stærkt efterspurgt særlig i Hansestederne. Baade ad Søvejen og ad Landevejen fandt danske Okser fra Øerne og fra Jylland god Afsætning til høje Priser paa Markedet i Lybæk. I en lang Aarrække satte Kvægsygen en Stopper for vor Studehandel. Først hen mod Slutningen af det 18. Aarhundrede kunde Studehandelen atter tage et nyt Opsving ad de gamle Veje, men med et nyt Marked.

Dette Marked fandtes i de slesvigske og holstenske Marskegne, hvis Midtpunkt var henholdsvis Husum og Itzehoe. Mange jyske Studeopdrættere mødte frem med deres Stude paa Markederne i Husum og Itzehoe. Fra Limfjordsegnene maatte de være 14 Dage undervejs til Husum, til Itzehoe endda længere.

Der gik tre Hovedveje til det sydlige Marked. Fra Vendsyssel og Østjylland fulgte Kvægdrifterne den østlige Vej over Nørre-Suede og Dons til Kolding, hvor de skulde fortoldes. Ved Kongeaen betaltes den store Told; men i gamle Dage fandtes flere Toldlinjer, trukne tværs over Halvøen, ikke alene i Sønderjylland, men ogsaa i Holsten, hvor en mindre Told blev opkrævet, saaledes ved Toldsted i Jordkær Sogn og ved Toldhus i Store Vi Sogn. Da Tolden var aldeles ublu, gik en stor Del ufortoldede vest om Kolding over Nagløb; thi Smugleriet drevs i stor Stil lige til 1827, da Kreaturtolden blev ophævet.

Efter at være fortoldet i Kolding, forlod Studedrifterne snarest muligt den haarde Landevej for at komme ind paa den gamle sandede Oksevej, ogsaa kaldet »Hærvejen«. Denne gamle Oksevej er betegnet ved en Række gamle Landevejskroer, hvoraf de fleste er nedlagt. Saaledes: Overjersdal i Vedsted Sogn, Faarhus og Sandkro i Østerløgum Sogn, Kløver-Es i Hellevad Sogn, Rødekro i Ris Sogn, Stenbjerg paa Bollerslev Mark, Toldsted og Gallehus i Jordkær Sogn, Pedersborg i Uge Sogn, Povlskro i Klipleve Sogn, Gejlaa i Holbøl Sogn, Bommerlund i Bov Sogn og Skæferhus paa Flensborg Bymark vest for Frueskoven. Her skilles Vejene. Til Husum gik Vejen over Toldhus i Store Vi Sogn; til Markedet i Itzehoe gik Vejen over Oversø, Helligbæk, Lyrskov, Skovby, Husby, Lille Dannevirke og Sorgbro til Rendsborg.

Ad Midtvejen kom Studene fra Mors, Salling og Vesthimmerland over Skive eller Viborg og Foldingbro Toldsted; herfra gik Vejen over Lintrup, Gram, Tiset, Arnum, Linnetskov, Arrild, Glaserkroen i Karlum Sogn, Læk og Søholmbro til Husum. De, der skulde til Itzehoe Marked, gik fra Arrild over Ravsted og Terkelsbøl til Skæferhus og derfra over Oversø videre.

Ad den vestlige Vej kom Studene fra Thy og de vestlige Lim-

fjordsegne over Holstebro og Gredstedbro, hvor der var oprettet et Toldsted, gennem Ribe ad Raadager, Ulvemølle, Sølsted, Sønderløgum, Læk og Harrested til Husum.

Saaledes gik det til hen i 1840erne, da jyske Studeopdrættene opdagede, at Hamborgerne løb af med Fortjenesten. Misfornøjelsen øgedes ved den Maade, hvorpaa Hamborgerne stillede sig til det slesvigholstenske Oprør.

Begivenhederne i 1864 og hele den merkantile Udvikling bidrog til at aabne nye Handelsveje.

Saa meget tør med Bestemthed siges, at de gamle Handelsveje gennem den jyske Halvø aldrig mere vil blive benyttet. I Nærheden af den østlige Handelsvej, den gamle Oksevej, gaar den østlige Længdebane gennem Sønderjylland, og den vestlige Længdebane følger ogsaa nogenlunde den gamle vestlige Handelsvej.

Naar Nutidens moderne Færdselsveje saaledes for en stor Del falder sammen med Fortidens, kan man rigtignok sige, at Fortidens Kultur har traadt sine dybe Spor. D. D i r k s.

Bro ved Oksevejen

Fot. N. J. Billum

Nordisk Samling i det smaa.

Der er i den senere Tid blevet talt saa meget om nordisk Samling, Storskandinavisme og lignende, som altsammen gaar ud paa, at de nordiske Folk skal slutte sig mere sammen og lære hinanden nærmere at kende. Jeg har i Praksis oplevet en saadan nordisk Samling, om end kun i det smaa.

Sidste Vinter var jeg tre Maaneder paa Studieophold i Frankrig, paa en Skole, der udelukkende gav sig af med at undervise Udlændinge i det franske Sprog, fransk Litteratur, Kunsthistorie m. m. Det var udenfor Sæsonen — de tre Sommermaaneder er der overfyldt — saa vi var kun godt halvtreds, der repræsenterede en halv Snes forskellige Nationer, men heraf var op mod Halvdelen Skandinaver: Norske, Svenske, Finske og Danske, og ærlig talt, saa følte vi os dernede i det fremmede Land som tilhørende een stor Familie og blev ogsaa af de andre Nationer betragtet som en saadan. For Eksempel hed det ikke i Oplæsnings-Timerne: Nu vil jeg gerne høre en Dansker, Normand etc., nej, det hed simpelthen: en Skandinav, da vi gjorde nøjagtig de samme Fejl ved Udtalen.

Ogsaa uden for Skoletimerne søgte vi Skandinaver vilkaarligt hinanden. Saaledes foranstaltede vi en Aften i Alliance française en skandinavisk Aften, som Franskmændene var meget begejstrede for. Vi opførte »Kejserens nye Klæder«, sat op som Sketch, maa man vist nærmest kalde det. Desuden blev der sunget Folkeviser og danset Folkedanse. De norske og svenske Piger havde ladet originale Folkedragter komme derned. Danskerne havde desværre ingen. I den Retning er vi jo noget længere fremme (eller tilbage) end de andre nordiske Lande. Vi sluttede med at fremstille Sagnet om Sankta Lucia, der med en Krans af brændende Lys i Haaret og fulgt af hvidklædte Piger jager Mørkets Aander paa Flugt.

Det, jeg her fortæller, er jo kun en lille Ting, men alle vi unge, der var ganske uberørte af de Strømninger, der var fremme, Storskandinavisme eller hvad det nu hedder altsammen, vi følte os ganske naturligt draget mod hinanden ved vor fælles Rod og

Tankegang. Jeg haaber, den Udvikling maa fortsættes, der faar Nordens unge til at søge hinanden og give hinanden det bedste, de ejer paa Kulturens og Aandens Omraade.

Flensborg, i November 1939.

E l s e C h r i s t i a n s e n .

Aargang 1930.

Nogle Tanker ved Lingiaden.

Atter et Aar er gaaet, og man spørger sig selv, hvad har du faaet ud af det — hvilke Oplevelser staar for dig som noget af det festligste, af det, der bliver ved at vende tilbage. Jeg standser ved dette ene: Lingiadens Aabning, da mange Nations Flag og Gymnaster holdt deres Indtog paa Stockholms Stadion, og man selv var saa heldig at faa en god Staaplads og opleve dette skønne. De kom, stolt bærende deres Landes Flag, med taktfaste Skridt, Nation efter Nation for at hylde Per Henrik Lings Minde.

Gaar man Gymnastikkens Historie igennem, maa man saa langt tilbage som til 776 f. Chr. Fødsel, til Grækenlands nationale Fester, der varede en Uge og afholdtes i Olympiadalene. Videre gaar Gymnastikken gennem Tiden. Det bliver baade Op- og Nedgangstider. Filosofer og Opdragere beskæftiger sig med den. Rousseau skriver »Emile« i 1762 — tilbage til Naturen for at faa Ligevægt mellem Sjæl og Legeme. Tyskland sætter ind, Hest — Ræk — Barre bliver Midlerne.

Nachtigal, en tysk Gymnastikleder, bringer dette nye til Norden. Ling moder ham, begejstres og sætter nu hele sin Kraft ind for at faa Gymnastikken indført i Sverige. Nu finder han sin egen Form, der skulde gaa sin Sejersgang over hele Norden. Ribber, Bomme, Rudestige, Plint og de fritstaaende Øvelser bliver kendte Ting. Det var ikke Smaating, han fordrede af sine Gymnaster: Kundskaber, Moral, Fredsommelighed, Fællesskabsfølelse, Kunstsans og vel det allervigtigste Fædrelandskærlighed, og ud fra dette danner han Gymnastikkens Symbol: Sundhed — Skønhed — Karakter. Den svenske Gymnastik bringes til Danmark af N. H. Rasmussen, og som første kvindelige Læ-

rer kommer den svenske Sally Høgstrøm hertil. Vi faa Navne som K. A. Knudsen, Ingeborg Trier, Ingeborg Appel, Poul Petersen og Skoler som Ollerup og Snoghøj. Alle og alt, som sætter eller har sat Præg paa Ungdommen. Jeg maa sige, at jeg som Dansker følte mig stolt den Dag i Stockholm. Vi kunde med Rette være vore Gymnaster bekendt. Unge Mennesker, tre Tusinde i alt, der havde arbejdet til den sidste Dag i deres Pladser, selv tjent til Turen og til Dragten, passet deres Træningsaftener, om end mange havde lang Vej, og saa mødte de med en Rankhed og en Holdning, der var deres Nation værdig. Saa-dan stod jeg og følte, og saadan har andre Nationer vel ogsaa haft Mænd og Kvinder til Stede, der har været opfyldt af Stolt-hed over deres Folk.

Ingrid Harck,
f. Jensen.

En Hilsen fra Norge.

Da jeg nu er kommet saa langt hjemmefra, vil jeg sende mine gamle Kammerater og Lærere en Hilsen med Tak for den Tid, da jeg var Fleve paa Duborgskolen.

Nu opholder jeg mig paa en norsk Højskole, der ligger ved Trondheim Fjord. Her deltager jeg i et otte Ugers Jertøkursus med Hovedfagene Skolekokken og Haandarbejde. Vi skal lære alt, hvad der hører til for at kunne føre et Hus godt og øko-nomisk. Til Haandarbejde har vi baade Maskinsyning, Broderi, Søm, Plantefarvning og Vævning. Særlig Vævningen er jeg glad for. Der undervises baade teoretisk og praktisk, desuden er der lidt Sundhedslære og Gymnastik. Forstanderen vil end-videre holde nogle Foredrag hver Uge.

I Fjorden kan man bade, men der er saa stor Forskel paa Flod og Ebbe, saa vi ikke kan gaa i Vandet naar som helst.

Jeg bor paa Værelse sammen med en ung Pige fra Trond-heim ca. 100 km herfra Syd paa. Hendes Mor er svensk, Faderen er norsk, og da jeg er dansk, har vi de tre forskellige Flag paa vor Dør. Hendes Sprog kan jeg let forstaa: for det er Rigsmaalet, og det ligner meget det danske. Men de andre bruger forskellige Dialekter, og det er meget værre. Undervisningen

foregaar paa Nynorsk, det kaldes ogsaa Landsmaalet og kan nok forstaaes, naar man er meget opmærksom. Jeg har saaledes fire forskellige Sprog at høre paa.

Fra vort Værelse er der smuk Udsigt over Fjorden med Fjeldene i Baggrunden. Landskabet er ubeskrivelig smukt især i Verdalen med Elven, St. Olavs Bro og den bratte Fjeldvæg. —

Hver af de andre 27 Jenter har nu spurgt mig om, hvor jeg er fra, og hvordan jeg kom i Tanker om at rejse saa langt mod Nord. At jeg bor syd for Danmarks Grænse og er dansk, fatter de ikke uden Forklaring, og hvorfor jeg netop valgte Norge til Opholdssted, veed jeg knap nok selv. Men jeg ønskede at rejse langt bort for en Tid og haaber at faa Plads her i Landet, naar jeg til Oktober slutter min Skolegang her, saa at jeg rigtig kan faa set mig om.

Med venlig Hilsen

J o h a n n e K j e m s, Sund Folkehøgskule, Sakshaug, Norge.

En Hilsen fra Vestfronten.

Da jeg sidst fik Duborgsamfundets Aarskrift i dets nye, smukke Skikkelse, besluttede jeg til næste Aar at skrive en større Afhandling til det — for at Indholdet kunde komme til at svare til Rammen. Dette være sagt med min bekendte, klædelige Beskedenhed. Jeg lovede vist endogsaa Redaktionen noget i den Retning. Som bekendt er Loven ærlig, men Holden besværlig, og Duborgsamfundets Aarskrift faar derfor vente endnu nogen Tid paa min Afhandling. Den skal nok komme — men lige i Øjeblikket maa jeg melde Forfald. Grunden ses let af den noget ubestemte Stedsbetegnelse.

I Begyndelsen af September forlod jeg min Garnison i Lüneburg og blev sendt til Vestfronten — desværre i en Afdeling, hvori der ikke var andre Danske end jeg selv. Jeg føler mig derfor lidt ene — heldigvis faar jeg »Flensborg Avis« tilsendt, det er nu meget rart.

Tiden siden da har jeg tilbragt efter det gode tyske Soldater-Mundheld: »Rinn in die Kartoffeln, wieder raus aus sie!« Vi har ligget snart i den ene, snart i den anden Stilling, i Kampzonen, ved neutrale Grænser, i Hvilestilling — foran, i og bagved

Vestvolden — i rømmede og i beboede Omraader. Mine Erfaringer hidtil gaar ud paa, at jo nærmere man er Fjenden, jo geometligere lever man. — Om store Kampe og Heltebedrifter kan jeg ikke berette. Jeg har kun været med til nogle smaa Skærmydsler med fjendtlige Flyvere.

I en af vore Stillinger skød vort Artilleri lige hen over vore Hoveder. Det var helt mærkeligt, naar jeg stod Vagt i de tidlige Morgentimer og lyttede til denne Koncert — først Braget fra Skuddet — saa Granatens Hvinen gennem Luften og endelig det dumpe Drøn af Detonationen i det fjerne. Det var ikke til at forstaa, at det var Alvor. Men Alvor var det — et af Brevene hjemmefra fortæller om en Kammerat, der er falden. —

Brevene hjemmefra — ja, hvis man ikke havde dem. Det har glædet mig, at der er saa mange, der tænker paa os herude. Jeg vil slutte mit Brev med en Tak til alle dem, der tænker paa os, og med en Hilsen til alle gamle Kammerater.

*Hans Ronald Jørgensen
f. T. Gefrejer i en motoriseret Eskadron.*

En Hilsen fra yngste Aargang.

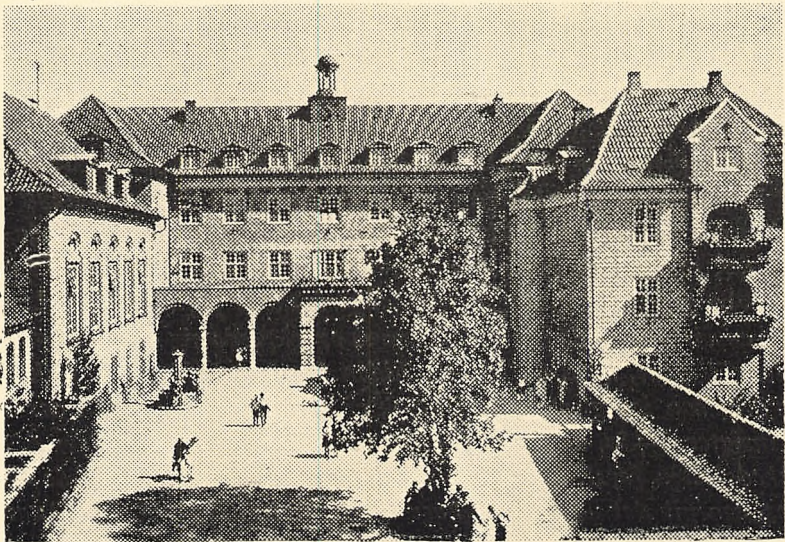
Mere end et halvt Aar er det allerede siden, vi forlod Duborgskolen efter en minderig Skolegang. Ja, minderig var den, den har givet os et saa fast Præg, at vi aldrig vil kunne glemme den Tid. — Men hvor var det dog surt i Realklasserne: altid for mange Opgaver og andre Plagerier, som skulde gennearbejdes, og saa Undskyldningerne for en ugjort Lektie, — hvor var det haardt! Og hvor skulde vi ikke hænge i ved Prøverne. Men da saa Sluteksamen var overstaaet, hvilken Lettelse, — se paa de straalende Ansigter, se, hvor de lykønsker hinanden; det er hjerteligt, kan man mærke. Og jeg maa sige, at dengang mærkede jeg rigtigt, at Lærerne virkelig vilde det bedste for os og glædede sig over os, naar det gik godt, hvad de jo hele Tiden havde arbejdet paa. Heller aldrig kan jeg glemme de Udtryk af Medglæde, der saas i deres Ansigter. — Ja, nu var vi færdige med Skolen; men dog kom Afskedsfesten først, hvor Rektor talte saa smukt og vejledende til os, saa gik det ud i Livet, hver til sit Virke. Jeg ved ikke, hvor

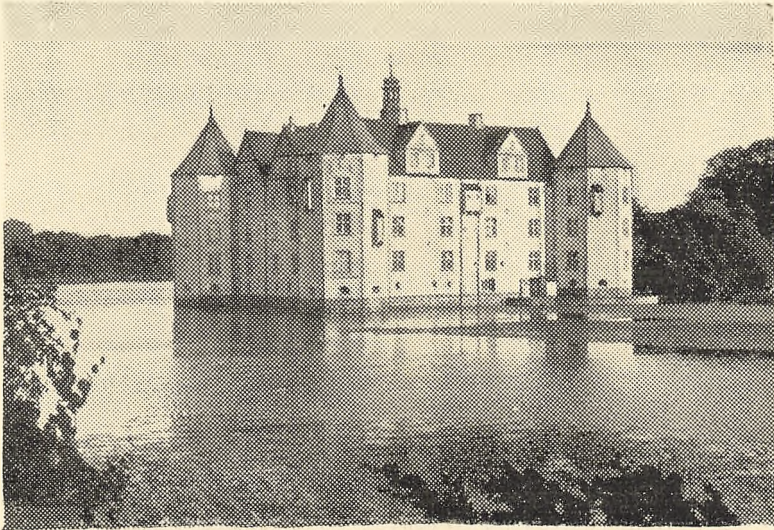
de allesammen er henne i Verden, de fra 1939; men jeg har dog senere truffet de fleste og talt med dem om Skolens Aar og Fremtidens Planer, — de er jo saa forskellige.

Men altid følger Minderne os, Minderne fra den danske Skole i det store, fremmede Land, hvor der er en anden Aand, og hvor der hersker andre Tanker. Dette Folk har jo ogsaa sin Ungdom og sine Skoler, hvor der arbejdes og læres som i danske Skoler, og selvfølgelig hersker der de samme Anskuelser blandt Eleverne om for Eksempel Lektierne. Jeg gaar nu paa en af disse Skoler og har her Lejlighed til at drage Sammenligninger mellem dansk og tysk Tankegang og Væsen. Der er naturligvis meget her, som er anderledes end paa Duborgskolen, og som det volder noget Besvær at vænne sig til. Baade det daglige Arbejde og Festerne former sig anderledes. Hvad der imidlertid har glædet mig meget, er, at Kammeratskabet er udmærket baade fra Elevernes og fra Lærernes Side. Mange af dem er fra Grænselandet (ogsaa fra Nordslesvig), saa de kender Grænseforholdene. — Klassekammerater, ogsaa vi kender Grænseforholdene og vil blive ved de Tanker, som vi er indlevet i.

Mange Hilsener, særlig til sidste Aargang.

Hans Jessen, stud. art.

Lyksborg Slot

Hilsen fra en Arbejdslejr.

Kære Duborg-Samfund, kære Kammerater!

De bedste Soldaterhilsener sendes jer alle fra . . .

Som saa mange andre Kammerater er ogsaa jeg indkaldt til Tjeneste for at gøre min Pligt; men idet vi gør vor Pligt mod Stor-Tyskland og dets Førere, gør vi ogsaa vor Pligt mod Danmark og dets Konge. Denne Omstændighed, synes jeg, gør det lettere for os at udføre vor Tjeneste, saadan som man kræver det af os.

Jeg sidder og har Telefonvagt i Nat efter en streng Arbejdsdag, hvor en kold Vind har gennemisnet os rigtig gammeldags Mens jeg nu sidder her, vil jeg sende jer en lille Hilsen herfra og fortælle jer om, hvordan jeg befinder mig. Jeg har i ca. tre Maaneder været indkaldt til en Bygge-Bataillon.

Da vi skulde hertil, blev vi stuvet i et Tog og kørt til vort nuværende Opholdssted, og hvor længe vi skal blive her, ved vi ikke.

Vi roder rundt i en stor Hede, graver Jord et Sted og kører det hen til et andet Sted. Dette sker Dag efter Dag, i al Slags Vejr. Vi begynder ved Daggry og fortsætter, til det begynder at mørkne. Hver anden Søndag har vi saa fri, Orlov, det eneste Lyspunkt, man har her.

Eggen her er helt smuk. Marsken og Gesten mødes her, og vi har fra Arbejdspladsen Udsigt ud over Marsken helt ud til Havet. Den flade Marsk har ogsaa sin Ynde, især ved Solnedgang, og naar Mosekonen begynder at brygge.

Ellers føler jeg mig fuldkommen fremmed her, og der gaar næsten ikke en Dag, uden at jeg tænker paa Kammeraterne, paa Skolen og den dejlige Tid, vi havde der.

Ofte er jeg blevet mindet om, hvad Klaus Eskildsen skriver i »Dansk Grænselære«. Alt er her anderledes end i Sydslesvig, Husene, Bøndergaardene, Vognene, Markledene, Leerne, ja hele Befolkningen og dens Levemaade. For hver Gang jeg kører nordpaa, des tydeligere træder Grænsen frem ved Ejderen. Mange tyske Kammerater gør samme Iagttagelser, uden at man har gjort dem opmærksomme derpaa. Man erfarer ved Selvsyn, at Sydslesvig er et gammelt dansk Land.

Den Plads, vi arbejder paa, har haft en stor Betydning i Fortiden. Vi har indtil nu fundet over en Snes Urner fra Tiden 800—1000 f. Kr. og to velholdte Bronzesværd i Kæmpegravene. Kielske Professorer har ogsaa stadig travlt her.

Enkelte Gange har vi set og hørt lidt til de Forholdsregler, der træffes mod fjendtlige Flyvere; men ellers er alt roligt her.

Nu vil jeg slutte med Haabet om, at jeg snart maa høre lidt fra jer igen. Den største Glæde, vi har herude, er at høre lidt fra jer derhjemme.

Jeg vil haabe, at I alle maa komme godt gennem den Tid, som nu ser mørk ud for os, og at vi snart maa mødes igen.

En særlig Hilsen sendes til Aargang 1935.

Med venlig Hilsen, jeres hengivne

F r a n z W i n g e n d e r.

Fra de ældste Tider til vore Dage har Mennesket hilst Solen og Lyset med Glæde. Ikke mindst i de nordiske Lande, hvor Efteraarets og Vinterens Mørke kan lægge sig knugende over Menneskers Sind.

Men netop, naar Mørket er tættest, sker Vendingen. »Se, nu stiger Solen af Havets Skød.« Og indendørs tænder vi Lysene og hilser Lysets Herre velkommen. Vi trængte baade til ham og til Lyset — og derfor blev Julen en Lysfest.

Vi maa nok blive kloge, men aldrig saa kloge, at Julen blegner og bliver til et gammelt Sagn. Julen er en evig Virkelighed, der tager os ind i sin Favn og faar alt Mørke til at svinde.

Saa samles vi da i Festsalen om Juletræ og Lys — baade vi, der gaar her til daglig, og alle dem, der kun kan være her i Tankerne! Og alle gode Ønsker samler vi i dette ene:

Duborgskolen hilser:

Glædelig Jul!

Der blomstrer en By

Tone: Langt højere Bjerge . . .

*Der blomstrer en By paa den slesvigske Jord.
Den slynger sin Arm som en Ranke
om Agre og Enge og Aase og Fjord,
ja klatrer som Bog paa en Banke.
Den ligger forankret paa Fædrenes Grund
og hvisker sin Hyldest til Hav og til Sund.*

*Vort Sprog blev fordrevet, vort Flag blev forskudt;
for Seklernes Synder har hævnnet;
men tabte vi Kampen med Kugler og Krudt,
en Aandernes Strid blev os levnet.
Og her er vort R h o d u s, som maner os til
at vise Alverden, vi kan, og vi vil. —*

*Thi Danskernes Mæle drog aldrig af By
og solgte sig aldrig til Sorgen.
Det løfter — som Lærken — sin Stemme mod Sky;
for nu er det Dronning paa Borgen.
hvor Fædrenes Fylgjer med Troskab staar Vagt
og viser, at D a n m a r k er ikke forsagt. —*

*I Unge, som flokkes paa Fædrenes Grund
og glødes som Guldet i Essen,
Gud lægge jer Sandhed og Troskab i Mund
og Manddom og Mod som en J e s s e n :
At vente og ville og frejdigt staa fast
og aldrig at vige for Vindenes Kast!*

Men eet er at flokkes som Lærker i Sol,
et andet at strides med Mørke;
men Skole og Alter og Prædikestol
er Kilder som trøster mod Tørke. —
Og Vejen til Libanons straalende Land
var altid en Vej gennem Ørkenens Sand.

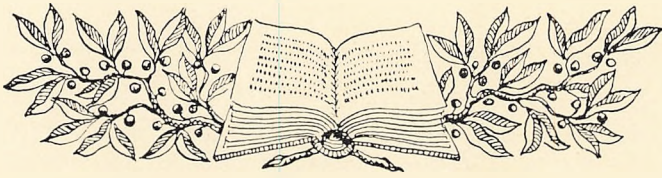
Men Arbejdets Alvor er Søster til Tro.
Hun korsør ej Hænder i Skødet.
Nej, Marken maa pløjes, før Kornet kan gro
Som Bi skal vi slide for Brødet.
Hvor Arbejdet synger, skal Ungdom slaa Lejr.
Man sløser og sover sig aldrig til Sejr.

Vi tinger om Skatter og Tidernes Tarv.
Vor Pligt mod vor Plet maa vi vælge
med Mod som en Naboth: »Vor Fædrene arv
forbyde os Herren at sælge!«
Thi den er vort Væsen og ikke vor Skal.
Der findes de Ting, man kan aldrig faa fal! —

Gud styrke jer alle, I Kvinder og Mænd,
som taler med Fædrenes Tunge,
og ikke er rædde for Hold over Lænd!
Han signe jert Værk blandt de Unge,
saa Linden, I ymper, maa løfte sin Top
mod Lyset og løves med Kvist og med Knop!

Thi Linden er Danmarks og Hjerternes Træ.
Det var hun fra ældgamle Dage.
Hun skænker vor Kirke det lifligste Læ.
Hun løves i Sang og i Sage.
Saa gid hun maa blomstre i tusinde Aar,
mens Salmerne runger, og Klokkerne gaar!

Søren Noe-Nygaard.

Duborgsamfundets Kronik.

GENERALFORSAMLINGEN OG AARSFESTEN 1939.

Aarsfesten fandt Sted Lørdag den 25. Marts og indledes med en kort Generalforsamling, hvor Aarsberetning og Regnskab godkendtes. Fru Christensen, H. Schubert og P. Køster blev genvalgt til Bestyrelsen. Lærer P. Jensen meddelte, at Duborg-Samfundet administrativt var delt i to Afdelinger: 1 for Tyskland og 1 for Danmark.

Derefter samledes de feststemte Medlemmer i Skolens Festsal, hvor Rektor bød et særligt Velkommen til Aarhus-Kvartetten, som derefter traadte i Aktion. Det stærke Bifald viste, at den udvalgte Flok fra Aarhus havde forstaaet at spille sig ind i alles Hjerter. Ved det derpaa følgende Kaffebord gik Passiaren livligt, mange Minder blev frisket op, nye Haandslag blev givet. Efter Sangen »Født hvor den frie Brise« talte Afgangsklassens Klasselærer Th. Madsen til den Flok, der nu forlod Skolen, og Lærer Olesen talte til Fortsættelsesklassens Elever.

Saa lød Sangen »Loft dit Hoved, du raske Gut«, hvorefter Fru Dr. Hanssen som i tidligere Aar overrakte Væbnertegnet til de bortdragende Elever. Rektor Dr. Hanssen gav i Tilknytning hertil Eleverne nogle Alvorsord med paa Vej og udbragte et kraftigt besvaret Leve for de nye Væbnere. Derefter tog P. Køster paa Duborg-Samfundets Vegne Ordet, idet han hyldede Skolens Rektor, der den 4. Marts havde haft 60 Aars Fødselsdag og takkede Rektoren for alt det, han havde været for de danske Sydslesvigere i de mange Aar, han allerede havde virket her nede. Som et lille synligt Udtryk herfor overrakte P. Køster Rektor et Værk med Landskabsbilleder fra Danmark, Norge og Sverige i smuk Kobbertrykudførelse. Dr. Hanssen takkede

hjerteligt og oplæste derefter de indløbne Hilsener til Festen, der var kommen ind fra alle Verdenhjørner. Sangen »Jeg elsker de grønne Lunde« sluttede Samværet i Festsalen.

Saa lagde Gymnastiksalen Beslag paa den glade Flok, der her svingede Benene til den næste Dag. Indimellem Dansen var der stort Rykind i Kroen, som var mere besøgt end i de tidligere Aar.

LÆRERINDE FRK. ELISABETH MADSEN

Med Udgangen af Oktober har Lærerinde Frk. Elisabeth Madsen trukket sig tilbage fra sin Skolegerning.

Frk. Madsen har efter sin Afsked fra Skolen bosat sig i Danmark, dog er hun ikke flyttet længere end lige over paa den anden Side af Fjorden, til Sandager.

Den sidste Dag, Frk. Madsen var paa Skolen som Lærerinde, blev der taget Afsked med hende. Ved Morgensangen takkede Rektor hende for de mange Aars trofaste og samvittighedsfulde Arbejde i Duborgskolens Tjeneste. Længere op ad Dagen samledes Kollegerne med Frk. Madsen ved et festligt smykket Bord paa Lærerværelset. Til Stede var endvidere Repræsentanter for Skoleforeningen og Forældreudvalget.

Frk. Madsen fik af sine Kolleger overrakt Blomster og en Gave, og mange havde Ordet for at takke hende og ønske hende en lys og lykkelig Livsaften.

Blandt gamle Elever vil Frk. Madsen huskes som en dygtig og energisk Sproglærerinde, der maaske nok stillede strenge Krav, men hos hvem der ogsaa var Lejlighed til at lære noget! De, der kender hende rigtig, ved, at de strengeste Krav stillede

*Frk. Madsen til sig selv, og de ved ogsaa, at der bag Streng-
den banker et varmt Hjerte.*

*Frk. Madsen var gammel i Gaarde paa Duborgskolen, hun
var den eneste af dens nuværende Lærerkollegium, der havde
været med fra dens allerførste Tid.*

*Ogsaa i Duborgsamfundet har Frk. Madsen været med til at
bære Dagens Byrde. Derfor skal der lyde en Tak til hende for
trofast Medarbejderskab.*

*Vi haaber, at Tiden og Forholdene maa tillade, at dette kan
fortsættes ud i Fremtiden, og vi haaber fortsat at se hende ved
Duborgsamfundets Fester her i Flensborg, den By, som Frk.
Madsen kender bedre end de fleste.*

DR. ANDREAS HANSSEN

*blev — som omtalt andetsteds
— i Anledning af sin 60-Aars-
dag hyldet ved Samfundets
Aarsfest, den 25. Marts d. A.*

*Som det kan læses i Skolens
Aarsberetning, var Dr. Hanssen
Genstand for stor Opmærk-
somhed paa sin 60-Aarsdag.
Ogsaa for Duborgsamfundets
Aarsskrift maa det ved denne
Milepæl i Dr. Hanssens Liv væ-
re paa sin Plads at rette en
Tak til ham for, hvad han har
betydet for Samfundet.*

*Dr. Hanssen har jo ikke ale-
ne taget Initiativet til at danne
Duborgsamfundet, men han re-
digerede og udgav i en Aarrække Aarsskriftet (paa egen Reg-
ning!).*

*Vi haaber endnu i mange Aar at maatte se ham i Spidsen for
Duborgsamfundet.*

AARSSKRIFTET.

Redaktionsudvalget bestaar af Lærerinde Frk. E. M a d s e n, Bogholder P. K ø s t e r og Lærer P. J e n s e n.

Som det vil være Medlemmerne bekendt, er der rettet en Henvendelse til dem om at yde et Bidrag til Aarsskriftet, enten et Brev, en Hilsen eller en Artikel; men som det vil ses, er alle Bidragene paa et Par enkelte Undtagelser nær fra Medlemmer Syd for Grænsen.

Dette Forhold er ikke ensbetydende med, at der er forholdsvis flere skrivende blandt vore Medlemmer Syd for Grænsen end Nord for den; men det er Udtryk for, at kun ganske faa sender Bidrag til Aarsskriftet, medmindre de faar en meget indtrængende Henvendelse.

Skulde der virkelig ikke være nogle flere, der føler Trang og har Evne til at yde Bidrag til Skriftet.

Redaktionen drømmer om engang at faa saa stor en Mængde Bidrag, at den kan tillade sig at skyde nogle ud.

Vi beklager, at vore Medlemmer først faar Aarsskriftet efter Jul; men det har desværre været umuligt at faa det trykt før Jul.

Ligesom de to foregaaende Aar er der ogsaa i Aar tegnet en Del Annoncer, der fremtræder som Tillæg, og uden hvilke det vilde have været svært at faa Aarsskriftet udgivet.

LIDT OM HULLER I VOR MEDLEMSLISTE OG ANDRE HULLER.

Efter at det for nogle Aar siden blev vedtaget, at alle tidligere Elever fra vor Skole kunde optages som Medlemmer, er der sket en glædelig Vækst i Medlemstallet. I Løbet af de sidste Aar har vi saaledes faaet adskillige nye Medlemmer. Men endnu er der langt igen, inden det kan siges, at vore Rækker er sluttede. Naar I derfor møder tidligere Skolekammerater, som ikke er Medlemmer, saa prøv at faa dem ind i Samfundet.

Af dem, der straks ved Skolegangens Ophør bliver Medlem-

mer, har en Del, navnlig i Lære- eller Studieaarene vanskeligt ved at komme til Skolens og Duborgsamfundets Fester. Om de allerfleste gælder det vist, at de ønsker at bevare Forbindelsen med Kammeraterne, Duborgsamfundet og Skolen; men alligevel sker det, især ved Flytning, at vi taber dem af Sigte.

Meld helst den nye Adresse til Styrelsen, og meld den i det mindste til Postvæsenet paa Fraflytningsstedet, saa undgaar vi Returneringerne af vore Forsendelser, og saa undgaar vi en Del Huller i Medlemslisterne.

MEDLEMSBIDRAGET.

Den forholdsvis beskedne Sum, som Duborgsamfundets Medlemsbidrag andrager, kan sikkert de fleste overkomme at betale; men dog er der ogsaa her nogle Huller at udfylde. Ved at benytte de tilsendte Giroblanketter sparer Medlemmerne Kassere- ren for meget Arbejde.

Det er ikke alene tilladt, men ogsaa meget prisværdigt at indbetale større Medlemsbidrag end de 1,50 Mk. (henholdsvis 3 Kr.); som Mindstebeløbet andrager.

Vi noterer med Tak, at enkelte Medlemmer indsender større Beløb, og vi anbefaler Eksemplet til Efterfølgelse.

Skal vi kunne møde Tidens Vanskeligheder, da gælder det nu mere end nogensinde om at øge og styrke Sammenholdet. Hjælp derfor med til at udfylde nogle af de omtalte Huller. Kender I Adressen paa et Medlem, som vi kun har Navnet paa, saa lad os faa den, og kender I Navn og Adresse paa en tidligere Elev, som ikke er Medlem, saa lad os det vide.

Duborgsamfundet skulde gerne med Tiden blive et stærkt og levende Vagthold først og fremmest omkring Skolen og dernæst videre ud for dansk Sprog og Kultur, og til dette Vagthold har vi Brug for alle vore tidligere Elever baade nord og syd for Grænsen.

OPLYSNINGER OM VORE MEDLEMMER.

Redaktionen havde stillet i Udsigt i dette Aarsskrift at bringe en Fortegnelse over alle Duborgsamfundets Medlemmer.

Desværre ser vi os ikke i Stand til det, men maa udskyde den til et kommende Aarsskrift. Vi bringer til Gengæld en Fortegnelse over tidligere Duborgskoleelever, som nu er indkaldt til tysk Militærtjeneste.

Vi haaber, at en Del vil gøre Brug af denne Fortegnelse og sende en gammel Kammerat en Hilsen; men vi beder samtidig de muligt skrivende erindre, at de skriver til et krigsførende Lands Soldater. En stilfærdig Hilsen blot med et Par Ord om, at man tænker paa dem, er nok til at glæde dem. Adresserne kan faas ved Henvendelse til Redaktionen.

Carl Andresen,	Hans Ronald Jørgensen,
Albert Andresen,	Nikolaus Jessen,
Rudolf Andersen,	Marius Jessen,
Henrik Born,	Ernst Jess,
Carl Böwadt,	Helmuth Krübbe,
Carl Budach,	Hans Kellner,
Christian Bryhl,	Peter Krogh,
Hans Fr. Budach,	Helmuth Leckband,
Heinz Brummer,	Nikolaus Matthiesen,
Anton Derda,	Nis Petersen,
Bruno Friedrichsen,	Jacob Petersen,
Friedrich Exler,	Hans Paulsen,
Carl Danneberger,	Bernhard Petersen,
Philip Friedrichsen,	Holger Petersen,
Werner Glüsing,	Hermann Staub,
Christian Harck,	Johann Tychsen,
Carl Hansen,	Karl Tychsen,
Ernst Hansen,	Eduard Thamm,
Bertold Hansen,	Franz Wingender,
Nikolaj Hansen,	Helmuth Winther,
Christian Ingwersen,	Lars H. Schubert.

Desuden er Lærerne Meng og Dinsen-Hansen indkaldte.

Til Slut vil vi gerne rette en Tak til alle dem, der ved deres Medarbejde, Hjælp eller Støtte har bidraget til Aarsskriftets Fremkomst.

Vi takker for at have faaet Del i Apoteker Balles Legat, og vi takker vore Annoncører for den Støtte, de har ydet os.

Vi ønsker alle Medlemmer og Læsere et godt Nytaar.

Redaktionsudvalget.

Hansen & Co.

Nørregade 94/96

Holmen 70

Herre-Beklædning

og

Fodtøj af alle Slags

BOY MAGNUS

HOLMEN

*Deres Forretning
for Modevarer*

Auto-Ruf

666

316

Gross- und Kleinwagen

Bernhard Asmussen

Flensburg

Meiereistrasse 1

N. P. WEJBEL

Nørregade 15

Kaffe, Te, Chokolade

Specialitet:

Hjemmelavet Konfekt

H. Wogensen

Søndergravene 11

BOGBINDERI

og

FOTOGRAFIKARTONER

KOLONIALWAREN
WEINE u. SPIRITUOSEN

C. C. Petersen

Flensburg

Norderstrasse 78 Fernspr. 103

S. Münchow

Klejnsmedemester

Nørregade 125 Flensburg

Telefon 1890

G. Christiansen

Ure og Guldvarer

Ankra og Junghans

Søndergravene 7, Flensburg

Nørregade
80

H. C. THORIUS

Nørregade
80

(Indeh. WILHELM ANDERSSON)

Grundlagt 1884

Husholdningsager og Legetøj

RESERVEDET

Detlef Jepsen

Bageri og Konditori

Harreslevgade 62

M. Kwederis

Papierhandlung Bürobedarf

Flensburg Südermarkt 7

(Unter den Kolonaden)

Chr. Meier

Skrædderforretning

Duborggade 18

Flensborghus

Hotel & Restaurant

Nørregade 76

Telefon 802

L. Hermannsen

Toosbøygade 1 Tlf. 655

BLOMSTER

og *KRANSEBINDERI*

ULDALL & CO.

FLENSBORG

Manufaktur
Konfektion

*Seværdig, staaende
stor indendørs Udstilling*

Porcelæn

Thomas C. Jessen

Stort Udvalgt Gaveartikler

Krystal

Nørregade 54-56, Flensburg, Telef. 92

LÆS

FLENSBORG AVIS

OG

DER SCHLESWIGER

Chr. Thomsens Efterflg.

Chr. Jensen

Snedkermester

Sofiegade 12

Telefon 759

ALT SNEDKERARBEJDE UDFØRES

RESERVEDET

„Flensburger Rumhaus“

Vin og Spirituosa

Andreas M. C. Holst

Søndertorv 1 Telefon 101

H. MADSEN

Malermester

Vanggade 28 III

H. J. Hermannsen

BAGERI OG KONDITORI

Havnevejen 53

Telf. 1312

Union-Bank

Telefon 1376 og 1377

udfører

alle

Bankforretninger

Gnomenkeller

ladet

zum Besuch ein

J. Jessen & Co.

Efterflg.

Sæbefabrik

Flensborg

Telefon 48

A. C. Hinrichsen

Foto, Films, Forstørrelser

Duborg-Drogeri

Schlageterplads / Telefon 1075

Spis godt!

Spis i

Fiskerestauranten

over for »ZOB«

WILHELM BARLAG

NØRREGADE 36, TELEFON 760

HUSHOLDNINGSGENSTANDE / GLAS / PØRCELÆN

RESERVERET

W. KÜLPER

Kvalitets=Lædervarer

Nystaden 41 og Nørregade 11/13

FÄRBEREI MATTHIENSEN

FLENSBURG / Telefon 262

CHEMISCHE REINIGUNG

Annahmestellen: Hafermarkt 2, Holm 58, Grossestr. 28, Neustadt 47

J. H. Beckmann & Co.

Alt i Jernvarer og Værktøj

Nørregade 30-32 FLENSBURG Telefon 107

Nørreport Finbageri

M. BRUUN

Nørregade 145

M. Frølich = Atelier

PORTRÆT-
OG AMATØRARBEJDE

i fuldendt Udførelse

Toosbüygade 15, Flensburg. Tlf. 698

C. F. JANSSEN

Kachelöfen — Kachelherde — Mehrzimmerheizungen —
eiserne Oefen — Herde — Kessel — Zentralheizungen
Sanitäre Anlagen — Wand- und Fussbodenplatten
Sämtliche Reparaturen und Reinigen.

Telefon 2213

FLENSBURG

Norderstrasse 121

Foto=Drogerie Spenningsen

Flensburg — Fernruf 2595

Toosbüystrasse 13

Grossestrasse 22

CHRISTIAN BIRK

*Alt i Husholdnings- og Køkken-
redskaber*

Harreslevgade 5 — Telefon 382

RESERVERET

Skotøjshuset Peetz

HOLMEN 55

Eneudsalg af DORNDORF-SKO

A. CLAUSEN, Storegade 1 *Telefon 2441*

SPECIALFORRETNING I FINE SÆBER OG PARFUMER

HERMES

Søndertorv 4 Telf. 2216

All i

Strømper og Trikotager

BLAD-CENTRALEN

(Otto Nielsen)

Bog- og Papirhandel

Storegade 83

*Stort Udvalg i Fyldepenne og
Pencils Reparationer udføres*

HANS BOYENS

Flensburg-Harrisleefeld

Manufaktur u. Herrenbekleidung

Spezialität:

Arbeiterbekleidung

Pianohuset Wendorff

HOLMEN 14 — Telefon 2129

Det førende Hus i Musikinstrumenter, RADIO, Klaverer, Noder

Eduard Knutzen

Norderstrasse 147

Fachgeschäft

für Gartenbauartikel

Drogeri,

Farver, Lak, Tapeter

Herbert Kenter

Harreslevgade 55

PETER P. FRIIS

Malermester

Flensborghus

Telefon 802 modtager Besked

Marien-Café og Konditori

Nørregade 11-13, ved Marielkirken
Telefon 1788

Første Klasses Bagværk

En god Kop Kaffe!

BORGERFORENINGEN

Holmen 17

Godt Madsted - Velplejede Drikkevarer

Das führende

PHOTO-KINO-SPEZIALHAUS

DRECOLL-THURNER

Holm 10

Telef. 1165

ASMUS BRIX

Dampbageri

— Gode Varer —

Nystaden 4

Telefon 962

Wer einen neuen Ofen kaufen will, verlange nur den guten

NORDOFEN

Zu haben in allen einschlägigen Fachgeschäften

NORDISCHE OFENFABRIK U. GIESSEREI

Rathje, Botsch & Co.

Die gute Uhr von

BIRKENFELDT

FLENSBURG — GROSSE STR. 75

Das Fachgeschäft für

UHREN, SCHMUCK, SILBERWAREN U. TRAUINGE

Reserveret

FLENSBURGER REPRODUKTIONSANSTALT

Felix Köhring

Harrisleerstrasse 3

Fernsprecher 2715

Klischees

Zeichnungen

Entwürfe

